

THE CRITIQUE OF QUANTIFIED SELFHOOOD AND POLITICAL PARTICIPATION

ABDUSSAMED ÖZBEK

Araştırma Görevlisi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
Mail: a.samedozbek@gmail.com

 ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3876-7421>.

Abstract

This article includes a critique of the quantification of selves into data and the political participation of quantified selves. A Foucauldian perspective, which considers selves as a practice of power, brings forth the need to question the quantified self constructed by digitalization, whose fundamental characteristic is the ability to count. The quantification of individuals' knowledge about themselves drives them into a constant pursuit of self-improvement, a desire for control, and optimization. The increased datafication and processing of personal information facilitate the management of selves. Knowing oneself through numbers, constantly focusing on one's performance, and self-optimization are fundamental characteristics of the quantified self. The formation of an ethos by the quantified self indicates the need for its examination in a political context. Social platforms, which serve both as tools for political participation through digitalization and as spaces where individuals present their selves via profiles, provide a fertile ground for examining the quantified self. Although digitalization has provided many new opportunities and tools for political participation, it also entails numerous new dangers. The privatization of the public sphere and the publicization of the private sphere, the manipulation of individuals through personalized news using various "nudging" methods to steer them toward agendas set by others, the political radicalization of individuals focused on their profiles in line with their efforts at self-optimization, and the exhibition of narcissistic attitudes driven by desires for empowerment and control are some of these dangers. Drawing attention to and discussing the dangers of digitalization may necessitate a reexamination of various political concepts.

Key Words: Quantified self, political participation, digitalization, the construction of self, social platforms.

Makaleye Ait Bilgiler

Makale Türü: Araştırma

Geliş Tarihi: 14.10.2024

Kabul Tarihi: 15.11.2024

Yayın Tarihi: 15.12.2024

Yayın Sezonu: Temmuz - Aralık

Makaleye Atıf Bilgisi

ÖZBEK Abdussamed, (2024). "Nicelleştirilmiş Benliğin Ve Politik Katılımının Eleştirisi". *Muhafazakâr Düşünce Dergisi*. Yıl: 20 Sayı: 67. (180-199)

muhafazakârdüşünce • yıl: 20 - sayı: 67 • Temmuz-Aralık 2024

NİCELLEŞTİRİLMİŞ BENLİĞİN VE POLİTİK KATILIMININ ELEŐTİRİŐİ

ABDUSSAMED ÖZBEK

Özet

Bu makale, benliklerin nicelleŐtirilerek veriye dÖnüŐtürölmesinin ve nicelleştirilmiş benliklerin politik katılımının eleŐtirisini iÖerir. Foucaultcu bir aÖıklamayla benliklerin bir iktidar pratiği olarak ele alınması, temel özelliği sayabilme olan dijitalleşmenin inşa ettiği nicelleştirilmiş benliği sorgulama ihtiyacını doğurur. İnsanların kendileri hakkındaki bilgilerini nicelleŐtirmesi, onları kendilerini sürekli bir iyileştirme arayışına, kontrol arzusuna ve optimizasyona sürükler. Daha Öok kişisel bilginin verileştirilip iŐlenmesi benliklerin yönetilmesini kolaylaştırır. Kendini sayılar aracılığıyla tanıyarak sürekli kendi performansı üzerine yoĐunlaŐmak ve kendini optimize etmek nicelleştirilmiş benliğin temel özellikleridir. Nicelleştirilmiş benliğin bir ethos oluŐturması onun politik anlamda incelenmesi gerektiğini gösterir. Hem dijitalleşmenin politik katılım için bir araç olarak sunduğu hem de kişinin profiller aracılığıyla benliğini sunduğu sosyal platformlar, nicelleştirilmiş benliğin incelemesi için verimli bir alan teşkil eder. Dijitalleşme politik katılım için birÖok yeni imkân ve araç saĐlamıŐ olsa da beraberinde birÖok yeni tehlikeyi iÖerir. Kamusal alanın özelleŐtirilip özel alanın kamusallaŐtırılması, kişiselleştirilmiş haberlerin kişileri ÖeŐitli “dÖrtme” yöntemleriyle başkaları tarafından belirlenen gündemlere Öekmesi, profillerine yoĐunlaŐan kişilerin kendini optimize etme Öabalaları doğrultusunda politik aÖıdan radikalleŐmeleri, güÖlenme ve kontrol arzusuyla narsistik tutumlar sergilemeleri bu tehlikelerden bazılarıdır. Dijitalleşmenin söz konusu tehlikelerine dikkat Öekip tartıŐmak, ÖeŐitli politik kavramların yeniden gözden geçirilmesini gerektirebilir.

Anahtar Kelimeler: Nicelleştirilmiş Benlik, Politik Katılım, Dijitalleşme, Benliğin İnŐası, Sosyal Platformlar.

Giriş

Dijital, en temel anlamıyla sinyallerin sayısallaştırılmasına dayanır. Dijitalin karşıt anlamındaki analog terimi ise, sinyallerin sayılar aracılığıyla değil olduğu gibi kopyalanarak iletilmesidir. Analog, sinyal hata payı barındırırken dijital sinyal, kesin ve hızlıdır. “Bir sinyalin mevcut olduğunu veya olmadığını göstermek için bilginin 1 ve 0 sayılarından oluşan bir dizi olarak kaydedilmesi veya saklanması” (“Digital”, t.y.) olarak tanımlanan dijitalin yaptığı şey esasında veri aktarımını ve bağlantıyı sağlamaktır. “Analog bir süreci sürecin kendisinde herhangi bir değişiklik yapmadan dijital forma dönüştürmek” (“Digitization”, t.y.) olarak tanımlanan dijitalleşme ise, bilgisayar parçalarının minyatürleşip çip hâlini alması, dijitalleştirilmiş içeriğin depolanması ve buna benzer teknolojik gelişmelerin arasında öncül olandır (Van Dijk, 2018: 78). Odağında sayısallaştırma olan dijitalleşmenin sağladığı bilgi işlem gücü, verilerin kolay toplanıp daha rahat saklanmasına ve veriden büyük değerler ortaya çıkarılmasına imkân tanır. Dijitalle birlikte basit matematiksel işlemlerdeki kapasite artar, veri depolama imkânı oluşur, iletişimin hızı artar ve bunların sonunda insanlar dijital veri üretmeye başlarlar. Dijitalleşmenin bu gibi etkileri, sosyal bilimler literatüründe çeşitli açılardan inceleme konusu olmuştur. Siyaset bilimi kapsamındaki dijitalleşme çalışmaları genellikle dijitalleşmenin; iktidar, demokrasi, özgürlük, kamusal alan, politik katılım, vatandaşlık, toplumsal hareketler gibi kavramlarla ilişkisine yoğunlaşır. Bu makalede ise, siyaset ve dijitalleşmenin ilişkisi kapsamında, sayılar aracılığıyla kendini tanıyıp benliğini inşa eden kişileri tanımlayan ve bu kişilerin iktidarla ilişkilerini vurgulayan nicelleştirilmiş benlik ile nicelleştirilmiş benliğin politik katılımı incelenir.

Dünyanın giderek daha fazla sayısal işlemlere dayanması, ilişkileri daha hızlı ve doğru hesaplayabilen araçlar geliştirilmesi, insanların görüşlerini ve arzularını tahmin edebilen şeylerle özneler üretebilen pratiklerin çalışması ve verilerin “vahiysel” bir potansiyel kazanması, egemen medya biçiminin veya bunu elinde bulunduran iktidarların belirli öznellikleri harekete geçireceği bir dünya var etmesine yol açar (Lagerkvist, 2018: 13). Sayısallaştırmanın ya da nicelleştirmenin yalnızca bedenlere veya nüfuslara değil benliklere bağlanmasıyla veri, maddi dünyanın ötesine geçen ve yalnızca insanların ne yaptığına değil aynı zamanda kim ve ne olduğuna; yani insanların kendini anlamının yollarına doğru ilerleyen değerler kazanır (Sherman, 2016: 41). İnsan performansının iyileştirilmesini idealize eden nicelleştirilmiş benlik çalışmaları ise, kendi kendini izleme kültürünün altında yatan ideolojileri ve rasyonaliteleri açığa çıkarmak için Foucault’nun benlik tekniklerine atıfla

yapılır (Ajana, 2017; Catlaw ve Sandberg 2018; Dušan ve Marinkovic, 2019; Lupton, 2016a; Reichardt, 2018; Sanders, 2017; Schaupp, 2016). Foucault (2020: 336), bireyin kendisiyle kurduğu ilişkinin tamamen doğal olmadığını aksine kurulmuş öznellikler olduğunu ve ilgilendiği şeyin “insan öznenin kendine uyguladığı rasyonalite biçimleri” olduğunu belirtir. Bu sebeple kendiliğin kendilikle ilişkisine odaklanır. Ona göre, başkalarının davranışlarını belirlemenin farklı biçimleri toplumda arzu uyandırır (Foucault, 2021: 240), Onun benlik pratikleri anlayışının, benliğin benlik üzerinde eylemde bulunduğu yöntemleri oluşturan yönetim biçimine karşılık geldiği söylenebilir (Catlaw ve Sandberg, 2018: 5). Bu hâliyle benlik; özgürlük, normalleşme ve kontrolle ilgilidir. Kontrol, benliğin kendisiyle başlar; yeteneklerini, performansını ve üretkenliğini kontrol eder (Ajana, 2017: 5). Performans tekniklerine odaklanarak sürekli kendini ölçen benlik (Catlaw ve Sandberg, 2018: 6-9) böylelikle dış kontrolü içselleştirir ve kendini kolayca yönetilebilir hâle getirir (Reichardt, 2018: 105). Kendini hayatın merkezine koyan benlik (Lupton, 2016a: 47) henüz elde edilmemiş, idealize edilmiş, sürekli kusurlu olan ve arzulan benliktir (Moore, 2017:11). Benlikle üzerinde çalışılabilen, geliştirilebilen ve ustalaşılabilen bir şey olarak ilişki kurulur (Whitson, 2013: 169). Benlik, bir operasyon merkezi olarak yeniden kavramsallaştırılır (Reichardt, 2018: 105). Kişi, benliğiyle kurduğu bu ilişkiyi benliğini nicelleştirerek gerçekleştirir.

Nicelleştirilmiş Benlik

İnsanların kendini izlemesi, yeni bir olgu değildir. Fakat insanların kendini takip etme ve bir şeyleri sayıp ölçme yöntemlerinin dönüştüğü söylenebilir. Sayımın hızı, derinliği ve genişliği bir dönüşümden geçmektedir (Sherman, 2016: 28). Gündelik rutinlere dâhil edilen dijital cihazlar sayesinde insan hayatının ölçülebilir alanları çoğalmakta ve kendini izlemenin talibi artmaktadır (Neff ve Nafus, 2016: 2), Lupton’a göre (2016a: 5), kendini izlemenin dijitalleşmeyle değişen üç yönü vardır. Kendini izlemenin dijitalleşmesi, gündelik hayatın daha ayrıntılı bir şekilde ölçülmesini kolaylaştırır, kişisel bilgileri bulut tabanlı sistemlerle saklanıp başka aktörler tarafından kullanılabilir hâle getirir ve kişisel bilgilere ticari ve yönetsel değer katar. Jethani’ye göre ise (2015: 37), dijitalleşmeyle kendini izleme ve benlik hareketi dört büyük değişimden geçer. İlk değişim, elektronik sensörlerin küçülmesi ve işlevsel kapasitelerinin artmasıdır. İkinci değişim, akıllı telefonlara ve giyilebilir bilgisayarlara dâhil edilmeleri yoluyla duyuşal bileşenlerin her yerde bulunmasıdır. Üçüncü değişim, sosyal ağların kişisel bilgi

paylaşımını üretmesi ve normalleştirmesidir. Dördüncü değişim ise, büyük sosyal veriyle uzaktan depolama ve bulut bilişim yöntemiyle kişisel verilerin büyük uzak sunucu konumlarında barındırılmasıdır. Özet olarak kendini izlemenin dijitalleşmesiyle kişisel bilgilerin verileştirilip davranışların kontrol edilmesinde bir kaynak hâline geldiği (Gerhard ve Hepp, 2018: 691), insan hayatının neredeyse her ayrıntısının sayısallaştırıldığı, paylaşılan verilerin çeşitli amaçlarla tekrar kullanıldığı için değerli hâle geldiği söylenebilir. Bu şartlarda kendini izleme ve veri üretme tavsiye edilir bir nitelik kazanır.

Kendini takip daha fazla sağlık uygulamasıyla gelişir. Göze batmayan bir dijitalleşmiş ortamı temin eden sensörlerin (Elwell, 2014; Lupton, 2016a: 143) çağdaş kendini izleme uygulamalarında önemli bir yeri vardır. Biyolojik bir elementi elektronik bir dedektörle birleştirerek onu elektronik bir sinyale dönüştüren ve sensör sisteminin güçlü bir parçasını oluşturan biyosensörler, giderek daha küçük maddeleri tanımlama özelliğini elde eder. Terleme oranı, kandaki glikoz veya oksijen seviyeleri gibi çeşitli bedensel olayları elektronik verilere dönüştürür (Nafus, 2016). Kendini izleme; kişinin günlük yaşamında atılan adım sayısı, yakılan kalori, kalp atış hızı, uyku düzeni veya ruh hâli gibi verilerin dijital teknolojiler kullanılarak sürekli olarak toplanması ve değerlendirilmesi anlamı kazanır (Heyen, 2020: 124). Fiziksel ve zihinsel sağlık ile diğer kişisel gelişim yöntemlerini kullanarak kendini izleyen insanlar (Moore, 2017: 3), kendilerini izlemeden elde ettikleri “sayıların cazibesi”ne kapılırlar (Lupton, 2013: 399). Sayılara duyulan güven, kişilerin kendileri hakkında elde ettikleri verileri “yorumla kirlenmemiş” kanıtlar olarak değerlendirmelerinden kaynaklanır. Pantzar ve Ruckenstein (2017: 3), bu durumu Foucault’nun klinik bakışı “tanrısal bakış” olarak nitelemesine benzeterek sayıların kişilere âdeta “tanrısal bir bakış” kazandırdığını belirtirler.

Kendini izleme (self-tracking), yaşam kaydı (lifelogging), nicelleştirilmiş benlik (quantified self) kelimeleri bilimsel çalışmalarda sıklıkla eş anlamlı olarak kullanılır (Selke, 2016: 1). Kendini izleme, yaşam kaydı ve nicelleştirilmiş benlik kelimelerinin popülerliğini araştıran Lupton (2016a: 14), bu kelimelerin Google’da hangi tarihlerde daha çok aratıldığını inceler. Nicelleştirilmiş benlik kelimesinin 2007 yılının sonlarına doğru tanınmaya başladığını, 2010’da daha sık görülmeye başladığını, 2014 yılında kendini izleme kelimesine yaklaştığını ve 2010’da yaşam kaydı kelimesinin popülerliğini kaybetmeye başladığını tespit eder. Son yıllarda niceliğe dönüştürülmüş benlik kavramının, söz konusu diğer kavramların yerini aldığını belirtir. Temelinde

kendini izleme kavramı olan (Jethani, 2015: 1) nicelleştirilmiş benlik de aslında kendini izleme uygulamalarını tanımlamak için kullanılır. Fakat kelimenin asıl vurgusunun son yıllarda hızla artan dijitalleşmenin 1'ler ve 0'lar aracılığıyla saymaya dayandığı için saymak ya da nicelleştirmek olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Nicelleştirilmiş benlik kavramının anlaşılmasını kolaylaştırmak için incelenmesi gereken aynı isimde kurulmuş bir topluluk vardır. Bu topluluk kendini izlemenin ürettiği verileri yeni toplumsallık ve siyaset biçimlerinde somutlaştırır (Ruckenstein ve Pantzar, 2015: 13-14). Dolayısıyla bu topluluk kavramın incelenmesinde rehber niteliğindedir (Ruckenstein ve Pantzar, 2015: 2). İlk olarak 2007 yılında nicelleştirilmiş benlik kelimesini kullanan ve hareketin öncüsü konumunda olan Wired dergisi editörleri Gary Wolf ve Kevin Kelly, bir web sitesi aracılığıyla insanların buluşmasını sağlar ve toplantılar düzenlerler. Bu hareket, 2015 yılı itibarıyla dünya çapında 37 ülkede 52.000'den fazla üyeye sahip bir grup hâline gelir. Topluluğun üyeleri düzenledikleri etkinliklerde kendini izleme faaliyetine nasıl katıldıklarını “göster ve anlat” sloganıyla sunarlar (Lupton, 2016a: 12-13). Wolf topluluğu, “kendi verilerimizden öğrendiklerimiz hakkında konuşmak üzere düzenli olarak bir araya gelen kendi kendini takip edenlerin ve araç üreticilerinin gevşek bir şekilde organize olmuş birlik” olarak açıklar (Wolf, 2016: 67). Kelly ise, topluluğun web sitesindeki “What is the quantified self” başlıklı yazısında, nicelleştirilmiş benlik hakkında şunları yazar: “Kendini tanıma yoluyla çalıştıkça bireylerde gerçek değişim gerçekleşecektir. Kişinin bedenini, zihnini ve ruhunu tanıması. Pek çok kişi bu öz-bilgiyi aramaktadır ve biz buna giden tüm yolları kucaklıyoruz. Ancak burada keşfetmeyi seçtiğimiz, özellikle ayak basılmamış yol rasyonel bir yoldur: Bir şey ölçülmedikçe iyileştirilemez...” (Ajana, 2017: 4; Lupton, 2016a: 67)

Nicelleştirilmiş Benlik Topluluğu kendisini, “insanların kişisel verilerinden anlam çıkarmalarına” yardımcı olmaya adanmış “kendi kendini izleme araçlarının kullanıcıları ve üreticilerinden oluşan uluslararası iş birliği” olarak tanımlar (Sherman, 2016: 28). Sloganı “sayılar aracılığıyla kendini tanıma” (Lupton, 2016a: 3) olan topluluk işlevini ise, “bilinç yükseltme” (Greenfield, 2016: 134) olarak belirler. Çünkü onlara göre kişinin, “her zaman söyleyecek bir şeyi olmayabilir ancak her zaman rapor edecek bir sayısı vardır” (Ajana, 2017: 6).

Nicelleştirilmiş Benliğin Ethosu

İnsanların teknolojiye güven duymasının sebebi sağlık konusunda olduğu gibi tekniğin ve teknolojinin insanların gündelik işlerini kolaylaştırma işlevidir. Gündelik işlerini kolaylaştırmak için dijital cihazlara adapte olan insanlar, öncelikle bu cihazların kendilerini disipline etmesine izin verir ve sonrasında onlara güven duyarak teknolojik olarak dolayımlanmış sosyal ilişkilere dâhil olurlar. (Biniok ve Hülsmann, 2016: 101) Dijitalleşmenin sosyal ilişkilerdeki etkisini vurgulayan Lupton (2016a: 3), nicelleştirilmiş benliğin bir “ethos”a karşılık geldiğini belirtir. Ruckstein ve Pantzar (2015: 1) ise, nicelleştirilmiş benlik hareketinin sayısal benliğin tanımlanmasında ve verisel bir paradigmanın teşvik edilmesinde dört temanın öncelendiğini belirtirler. Bunlar; şeffaflık, optimizasyon, geri bildirim döngüsü ve kişinin kendi bedenine müdahale etmesi anlamında kullandığı biyo-hack’tir. Bu topluluk bahsedilen temaları öncelirken hayatı veri odaklı düşünmeye iter. Böylelikle kendini izlemenin yalnızca sayısallaştırılmış bilgidan ibaret olmadığı, kişinin ruh hâlindeki ve sosyal ilişkilerindeki değişimi izlemenin bir biçimi olarak kullanılabileceği söylenebilir (Lupton, 2016a: 29). Catlaw ve Sandberg (2018: 12-16) ise, Foucault’ya atıfla nicelleştirilmiş benliğin ahlaki kodlarını belirlerler. Onlara göre, kişilerin kendini ölçme pratikleri yaşam kalitesini artırmak ve kontrolü sağlamak adına eğlenceli bir egzersize dönüşür. Kendini tanımak ve anlamak üzere sağlık gibi acil konularda kişi, kendini aktif hisseder. Kişinin kendi üzerinde çalışması kendine bir huzur verir. Nihayetinde özneleştirme kişiselleştirilmiş bir veri üretimi hâline gelir.

İnsan hayatının sayılara dönüştürülmesi bir verileştirme sürecinden söz etmeyi gerektirir. Verileştirme, nicelleştirilmiş benliğin küçük ayrıntıları da içeren bir dizi veri setinin oluşturulmasına neden olur. “Benliğin maddileşmiş hali olarak veriler” (Lupton, 2018: 6) kişinin, kendisiyle olan ilişkisini yeniden yapılandırmasına zenginleştirilmiş bir imkân sağlar (Catlaw ve Sandberg, 2018: 16). Kişiye kendi pratikleriyle iletişim kurma imkânını veren dijital izler, kişiye dijital ikiz olarak sunulur (Gerhard ve Hepp, 2018: 687). Nicelleştirilmiş benlik, sayıların nasıl hem olumlu niteliklere hem de olumsuz kısıtlamalara sahip olarak görüldüğünü incelemek için destek sağlayan bir “benlik laboratuvarı” kurar (Kristensen ve Ruckenstein, 2018:4). Benlik laboratuvarı, benliğin parçalarını keşfetmeyi sağlar ve verilerde benliğin yönlerini tespit etmek için destek sunar (Kristensen ve Ruckenstein, 2018: 7). Benlik hakkında farkındalık ve özen gösterme imkânının genişlemesi benliğin optimizasyonuna yönelik üretkenlik sağlayacak eylemlerin teşvik edilmesini sağlar (Meißner 2016: 246). Benlik üzerinde sunulan bu çalışma imkânı

insanların gelecekteki davranışlarını “optimize etmek” için kullanılır. Benliğin izlenmesiyle optimizasyon “sadece mümkün değil aynı zamanda arzu edilir” hâle gelir (Ruckenstein ve Pantzar, 2015: 8). Böylelikle optimizasyonun “bitmeyen bir süreç” (Duşan ve Marinkovic, 2019: 543) olduğu ve kişilerde bir “kontrol arzusu” oluşturduğu (Ajana, 2017: 5) söylenebilir.

Belirli bir amaca maksimum ölçüde ulaşılacak bir süreç anlamındaki optimizasyonu (Meißner, 2016: 238) gerçekleştirme görevinin kişilere devredilmesi, aslında iyileştirme sorumluluğunun da kişilere devredildiği anlamına gelir (Lupton, 2016a: 67). Optimizasyon, iyileştirme ya da güçlendirme söylemi kişilerin tercihlerini daha fazla dış güce tabi kılabilecek şekilde yapmalarına neden olur (Sharon, 2017: 107). Ayrıca sürekli optimizasyon vaadi bir noktadan sonra kişiler için güçlendirme kılıfına bürünmüş bir yük hâline gelebilir (Neff ve Nafus, 2016: 57). Schulz (2016: 43-44), kişiliğin bölünmesinin özgürleşme fırsatından çok insan davranışının optimizasyonunu hedeflediğini düşünür. Benzer bir yaklaşımla, insanların benlikleri nicelleştirdikçe güvencesizleştiğini öne süren Moore (2017: 118), sayısallaştırmanın iş dünyasında dahi işçilerin performansını artırması anlamına geldiğini belirtir (Moore, 2017: 27). Verilere duyulan güvenle birlikte neredeyse her zaman optimize edilen şey performans olur (Biniok ve Hülsmann, 2016: 89; Schaupp, 2016: 254). Benliği nicelleştirmenin kişiye getirdiği yüklerden biri de narsisizmdir. Evgeny Morozov’a göre (2013: 223), “kendini izlemenin cazibesi ancak modern narsistik benzersizlik ve istisnacılık arayışına bakıldığında anlaşılabilir” (Lupton, 2016a: 66; Sharon, 2017: 101). Christopher Lasch (1991) ise, *The Culture of Narcissism* adlı kitabında; modern çağın, rekabetçi bireyciliğin bir parçası olarak insanların başkalarının refahı ve iyiliğine önem vermeyi dışlayarak kendilerine odaklandıkları açık ve aşırı narsisizm biçimleriyle karakterize olduğunu iddia etmektedir (Lupton, 2016a: 47).

Kişinin kendisi hakkında veri toplamasının kişi açısından incelenmesi dışında diğer bir mesele toplanan verinin nasıl, ne amaçla ve kimler tarafından kullanıldığıdır. Bir veri pratiğine işaret eden nicelleştirilmiş benlikte kişinin kendisi hakkında veri toplaması otomatikleşir ve toplanan veriler bulut tabanlı bilgi işlem sistemlerinde saklanır. Böylelikle insanların kendileri hakkında topladıkları kişisel ve “küçük veri”lerden (Lupton, 2016b: 62) kolektif planların bir parçası olan “büyük veri”ye geçilir (Ajana, 2017:10; Duşan ve Marinkovic, 2019: 545). Bu geçiş, verinin gerçek değerinin politik güç ve şirket kârı olduğunu gösterir (Sharon ve Zandbergen, 2017: 1696). Örneğin sigorta şirketleriyle paylaşılan veriler, kişiselleştirilmiş primlerin

hesaplanmasında kullanılır (Lupton, 2016a: 28). 2016 yılında ABD başkanlık seçimlerinde ve İngiltere’deki Brexit referandumunda, kişilerin verilerinin izinsiz alınıp seçmen davranışları üzerinde onları yönlendirerek etki etmeyi amaçlayan Cambridge Analytica olayında da verilerin politik amaçla kullanıldığı açığa çıkmıştır. Bu gibi şirket kârı ya da politik güç adına kullanımlarının birçok bilinen örneği vardır. Fakat kişiler, bu verilerini paylaşırken kimin ne amaçla kullanacağını bilmezler. Verilerin algoritmik olarak değerlendirilmesi ve örneklerdeki gibi kullanımı meseleyi “kara kutu”lamaya ya da bilinmezliğe götürebilir (Lupton, 2016a: 57). Böylelikle önemli olanın büyük verinin insanların hayatlarına nasıl tercüme edildiği ve onların kamusal ve özel hayatlarını nasıl şekillendirdiği anlaşılır (Ajana, 2017: 13). İlk bakışta kişisel olduğu düşünülen fakat üçüncü taraflarca biriktirilip kullanıldığı anlaşılan veriler (Nissenbaum ve Patterson, 2016: 81), kolektif iyilik amacıyla kullanıldığı için bir kamu malı olarak görülebilir. Veriler sadece bireyler için değil toplumun geneli için de potansiyel olarak faydalı görülebilir. Bu bağlam, veri paylaşımı ile dayanışmayı neredeyse eş anlamlı hâle getirir (Ajana, 2017:9). Bu durumda kamusal alan ile özel alanın sınırları belirsizleşir. Aslında olan Van Mamen’in (2010: 1024) belirttiği gibi “kamusal alanın özelleşmesi ve özel alanın kamusallaşması”dır.

Nicelleştirilmiş benliğin kişi üzerinden incelenmesine dönülecek olursa onun önemli bir motivasyon kaynağının oyunlaştırma olduğu söylenebilir. Oyunlaştırma, oyunun oyun dışı alanlara uygulanması olarak tanımlanır ve oyunlardaki eğlenceli tasarım ile geri bildirim mekanizmalarını, oyun dışı uygulamalarla kullanıcıların sosyal profilleriyle birleştirir. Davranışlara aşılana oyun zevki ve vaadi, benliğin nicelleştirilmesini teşvik eder. Gündelik hayatın sorumluluklarından uzaklaştıran oyunlaştırma, davranışları şekillendirmek için risk ve korku yerine hazzı teşvik eder (Whitson, 2013: 163-67). Oyunlaştırma yöntemiyle insanlar “doğru” davranışlara “dürtülür” (Nafus, 2016). Thaler ve Sunstein’in (2008: 4-5) kullandığı “dürtme” kavramı, bir seçim mimarisi olarak tasarlanır. Özgür seçimlerin daha “doğru” kararlara yönlendirilmesinin bir yolu anlamında kullanılır. Aldatıcı ve manipülatif olabilen bu yöntem, “özgürlükçü paternalizm” olarak tanımlanır.

Diğer bir mesele ise, nicelleştirilmiş benliğin kişinin sağlığı için sık kullanılmasının sorumluluk açısından çeşitli sonuçlarının olmasıdır. Kişi kendi sağlığının sorumluluğunu doktorda değil kendisinde olduğunu düşünür (Sharon, 2017: 94). Profesyonel bilim insanlarıyla temas ya da diyalog belirsizleşir (Heyen, 2020: 126). Bu süreçte kurumlar ise; okunaksız,

değiştirilebilir hizmet şartları sözleşmeleriyle sorumluluktan kurtulmaktadır (Neff ve Nafus, 2016: 64-65). Böylelikle “iyi sağlık” kişiselleşerek ahlaki bir zorunluluk hâline gelir (Oxlund, 2012: 1). Nicelleştirilmiş benlik, neyin normal olduğunu sormaktan, “Benim için normal olan nedir?” sorusuna doğru geçişi sembolize eder (Neff ve Nafus, 2016: 43). Normallik kişilere daha fazla katılımı atfeder. Kişilerin kendilerini normal olanla ya da normallik eğrileriyle karşılaştırması yine kişilerin kendilerine devredilir. Kişiler; doktor, öğretmen, fitness koçu gibi profesyonellerin otoritesine daha az bağımlı hâle gelirler. Ayrıca denormalleşme korkusu, hayatın optimize edilecek bir şey olduğu fikrini güçlendirir (Gertenbach ve Mönkeberg, 2016: 35-39). Bu durum kişiyi, herhangi bir sorunla karşılaştığında suçu ya da sorumluluğu devlette, kurumda ya da şirkette aramak yerine kendisinde aramaya iter.

Son olarak nicelleştirilmiş benliğin etkileşime gireceği kişilerin de nihayetinde diğer nicelleştirilmiş benlikler olacağından hareketle ortaya çıkan sosyal ortamın kişiye etkisini incelemek gerekir. Nicelleştirilmiş benlik, aslında benliğin sosyal bir benlik olarak inşa edildiği yeni yollarla ilgilidir (Gerhard ve Hepp, 2018: 697). Benlik tartışmasını ötekiliğe genişletmek için “nicelleştirilmiş öteki” kavramını öneren Gabriels ve Coeckelbergh’e göre (2019: 120-25), nicelleştiren teknolojiler aynı zamanda kişinin öteki hakkında merakını kullanarak onu baştan çıkarır. Nicelleştirmeye daha fazla görünür olan öteki kişinin, yansıtma ve ölçme gibi yeni mesafe alış biçimlerine yol açar. Kişinin benliği üzerinde kontrolü kaybetmesine sebep olabilir. Sonuç olarak ötekini nicelleştirmek samimi bir ahlak anlayışını engelleyebileceği gibi kişinin kendisini nicelleştirmesine, kendi profilini çıkarmasına ve kendi profilini sürekli bir rekabet hâlinde başkalarıyla karşılaştırmasına yol açar.

Nicelleştirilmiş Benliğin Politik Katılımı

Geleneksel anlamda politik katılım en yalın hâliyle “devlet görevlilerinin seçimini ve/veya icraatlarını az ya da çok doğrudan etkilemeyi amaçlayan vatandaşların faaliyetleridir” (Theocharis, de Moor, ve Van Deth, 2021: 31; Verba ve Nie, 1987: 2). Politik katılım tanımlamalarında yaygın olarak kullanılan ortak dört özellik; katılımın bir faaliyet olması, vatandaşlık rolleri kapsamında gelişmesi, gönüllü olması ve son olarak hükümet, devlet veya siyasetle ilgili olmasıdır (Theocharis, 2015a: 195). Başlangıçta geleneksel politik katılımın karşısındaki literatürde geleneksel olmayan politik katılım yer alır ve tartışmalar genellikle politik aktivizm üzerine yoğunlaşır. (Robles-Morales ve Córdoba-Hernández, 2020: 39-40) İnternetin kullanımı ve

dijitalleşmeyle birlikte geleneksel ve geleneksel olmayanın ötesine geçen politik katılım bir dizi yeni katılım imkânı sağlar ve siyasetle ilgilenmenin yeni yollarını oluşturur (Lilleker ve Koc-Michalska, 2016: 21; Theocharis vd., 2021: 31; Vaccari ve Valeriani, 2021: 54-55). Artık toplumsal ve siyasi meselelerle ilgilenmek çok çeşitli bireyselleştirilmiş, dışavurumcu ve gündelik biçimlerde kendini gösterir (Theocharis vd., 2021: 31). Dijitalleşmeyle geliştirilen yeni teknolojilerin iyimser bir yaklaşımla devlet ve vatandaş arasındaki diyalogun artmasına imkân verdiğini ve kamusal etkileşim için daha fazla yöntem sağladığını düşünen Gillman ve Peixoto (2019: 105-6), bu etkileşimi sağlayan yeni teknolojileri “sivil teknoloji” (civic tech) olarak adlandırdıktan sonra sivil teknolojinin halkın, yönetime katılımını artırdığını hatta katılımı yeniden tanımlamayı hedeflediğini ifade eder. Buna göre, katılımın “kapsayıcılığı”, halkın denetlenmesini sağlayan “popüler kontrol”ü, çeşitli konular üzerinde müzakere yapılarak elde edilen “değerlendirilmiş yargı”yı ve verilerin yayınlanmasıyla iş birliğine dayalı “şeffaflığı” hedeflediğini belirtir (Gilman ve Peixoto, 2019: 108-12).

Dijital politik katılım anlamında kullandığı, dijital ağ tabanlı katılımı Theocharis (2015b: 6) şu şekilde tanımlar: “Dijital ağ tabanlı katılım, sosyal veya siyasi bir sorun hakkında farkındalık yaratmak veya bu sorunun çözümü için sosyal ve siyasi baskı uygulamak amacıyla kendi mobilizasyonlarını sergilemek ve sosyal ağlarını harekete geçirmek amacıyla bireysel vatandaşlar tarafından gerçekleştirilen ağ tabanlı kişiselleştirilmiş bir eylem olarak anlaşılabilir.” Dijital ağ tabanlı katılımın üç temel unsurla ilişkili olduğunu öne sürer. Bunlardan ilki, politik katılımın ayrılmaz bir parçası olarak dijital iletişim eylemidir. İkincisi sosyal veya siyasi bir sorun hakkında farkındalığı yayma ya da sorunun çözümü için sosyal veya siyasi baskı uygulama yöntemi olarak sosyal ağların kasıtlı olarak etkinleştirilmesidir. Üçüncüsü ise, eylemin bir parçası olarak kendini ifade etme, kimlik ve kişiselleştirilmiş unsurların sıkça yer almasıdır. Bu özelliklerden hareketle politik katılımın, sosyal veya siyasi bir sorun hakkında farkındalık yaratmak veya bu sorunun çözümü için sosyal ve siyasi baskı uygulamak ve sosyal ağlarını harekete geçirmek amacıyla bireysel vatandaşlar tarafından gerçekleştirilen ağ tabanlı bir eylem olarak anlaşılabileceğini dile getirir (Theocharis, 2015a: 194).

Politik katılım, çevrim içi ve çevrim dışı katılım üzerinden değerlendirildiğinde (Gibson ve Cantijoch, 2013) çevrim dışı katılımlarda içsel motivasyonlar hâkimken çevrim içi katılımlarda, dışsal motivasyon kaynaklarının etkili olduğu söylenebilir (Lilleker ve Koc-Michalska, 2016: 24). “Benliğin

kamusal deneyimlerinin peşinde koşmak” (Bennett ve Segerberg, 2011: 771), dijital medya aracılığıyla içerik üretmek, bireyin değişimi başarabilecek yeteneklere sahip olduğu anlayışını besleyebilir ve böylece belirli katılım eylemlerini motive edebilir (Ohme, 2018: 1908). Bireysel düzeydeki katılımın altında yatan nedensel mekanizmaları anlamak bireylerin başkalarıyla bağlantı kurma biçimlerine dikkat etmeyi gerektirir (Campbell, 2013: 36). Bu amaçla Zizi Papacharissi’nin kavramsallaştırdığı “ağa bağlı benlik” (networked self) katılımın başkalarıyla bağlantı kurma biçimlerini açıklayıcı olabilir. Papacharissi (2019: 2-3), ağa bağlı benliğin kendini gerçekleştirmesini beş özellikle açıklar. Bunlar; ifade, bağlantı ve hikâye anlatımına odaklanmak, kimliği performans olarak anlamak, sosyalliği ağa bağlı çok anlamlı bir performans kolajı olarak kavramsallaştırmak, akışkan bir benlik duygusu ve redaksiyonel zekâ için yer açmaktır. Tüm bu özellikler kişinin kendisi üzerinde düzenleme yapma ve kendini iyileştirme adına nicelleştirmeyi gerekli kılar niteliktedir. İfade, bağlantı ve hikâye anlatımı; benliğin sunumuna, kimliği performans olarak görmek kendini sürekli optimize etmeye, sosyalliği performans olarak kavramsallaştırmak kişinin başkalarıyla ilişkilerinde yine kendisini optimize etmeye ve normalleştirmeye, akışkan bir benlik duygusu kişinin normal olma sürecini yakalamasına ve redaksiyonel zekâyı yer açmak da kişinin dijital ikizini veya dijital profilini bir benlik laboratuvarı gibi kullanıp sürekli kendini ölçmeye ve iyileştirmeye karşılık gelir. Tüm bunların gerçekleştiği yer ise, “benmerkezci ağlar” olarak yapılandırılmış sosyal ağ siteleridir (Boyd ve Ellison, 2007: 2019). Sosyal platformlar, benlik sunumu ve kimlik müzakeresi alanı olarak tanımlanabilir (Papacharissi, 2010: 304; Zhao, Grasmuck ve Martin, 2008: 1817). Sosyal platformlarda kişiler benlik sunumu için sahne almak üzere bir üye profili oluşturur. Sosyal platformlar benlik sunumunu kolaylaştıran fotoğraf, video gibi aksesuarlar sağlar. Böylece bireysel ve kolektif kimlikler kişinin kendini var edeceği benzersiz sayfalar olan profiller aracılığıyla ve arzu edilen benliklerle eş zamanlı olarak sunulur ve tanıtılır (Boyd ve Ellison, 2007: 221; Papacharissi, 2010: 304-5; Zhao vd., 2008: 1832).

Politik katılım kişiselleşmesinin, profiller aracılığıyla bir benlik sunumu üzerinde çalışmasının kişisel duyguları tatmine öncelik vermesinin eleştirisi dürtme kavramıyla yapılabilir. Davranışları etkilemek için bilinçli düzenlenen “seçim mimarileri” ortamı ve özgür seçim izlenimi korunarak insanların hayatlarını daha iyi hâle getirecek yönlere doğru hareket ettiren “özgürlükçü paternalizm” kavramlarıyla dürtmeyi açıklayan Thaler ve Sunstein’in (2008: 4-5), kavramsallaştırmasından hareketle sosyal ağ sitelerinin ya da dijital ağ tabanlı platformların kişilerin davranışlarını önceden belirlenen çeşitli

sonuçlara yol açmak için tetiklemek üzere tasarlandığı söylenebilir. Dürtme kavramı üzerinden Facebook'taki "Haber Kaynağı" bölümünü inceleyen Docherty (2020: 7-10), Haber Kaynağı'nın kullanıcı pasifliği yerine artan kullanıcı etkileşimlerini teşvik eden teknik özelliklere sahip olduğunu öne sürer. Ona göre, Facebook'un Haber Kaynağı'nı dürtmeye dayalı bir seçim mimarisi olarak tasarlaması, kullanıcıların kendilerini yönetme konusundaki sözde özerkliğini sorgulanır hâle getirir ve Facebook'un ticari genişlemesini sağlayan kârlı veri izleri üretiminin bir parçasıdır. Dolayısıyla sosyal ağ sitelerinde haber kullanımının bilgiyi insanların haber akışına doğru "ittirdiği" ve kişiselleştirilmiş, hedeflenmiş ve dar bir haber diyetinin harekete geçirici bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Sosyal ağ siteleri haber kullanımının katılımı çevrim içi haber kullanımından daha fazla harekete geçirmesinin olası bir açıklaması, kullanıcıların bu ortamda daha kişiselleştirilmiş ve hedeflenmiş haberlere maruz kalmasıdır (Ohme, 2018: 1906).

Diğer yandan sosyal platformların siyasi bilginin artmasına yardımcı olduğu yönünde görüşler mevcuttur. Campbell (2013: 40), dijitalleşmenin siyasi bilginin artmasına yardımcı olduğunu ve siyasi bilgilerin elde edilmesinde sosyal ağ sitelerinin önem kazandığını düşünür. Sıklıkla sosyal platformlardan bilgi edinen bireylerin, siyasi görüşlerini sosyal platform aracılığıyla doğrudan ifade etme olasılıkları daha yüksektir (Kim ve Hoewe, 2020: 864). Valeriani ve Vaccari (2016: 14-15), sosyal platformlardaki siyasi içerikli tesadüfi karşılaşmaların, politik bireyleri politik katılıma teşvik edebileceğini düşünürler. Bu sebeple sosyal medyadaki etkileşimin çok yönlü bağlamı olduğunu belirtirler. Vatandaşların enformel siyasi konuşmalarının ve etkileşimlerinin katılımı güçlendirdiğini öne sürerler (Vaccari ve Valeriani, 2018: 11). İnterneti, siyasi bilgi kaynağı ve kamusal ifade alanı olarak ele alan Shah vd. (2005: 531-54), internetin sivil katılımı ve kamusal iletişimi teşvik ettiğini öne sürerler. Sivil katılımın ve mesajlaşmanın kolektif eylemi mümkün kılma potansiyeline işaret ederler. Dijitalleşmenin katılımı artıracığı yönündeki bu yaklaşımları siyasi anlamda sonuç alabilmek adına daha da ileri götüren Williams (2005: 109), dijitalleşme aracılığıyla benliklerin temsillerden ayrılmasını bir direniş aracı olarak görmektedir. Dijital alanda insan sınıflandırılıp verilere indirgense dahi benliklerin fail olma kapasitelerinin azalmadığını düşünür (Williams, 2005: 117-18). Benzer bir şekilde dijitalleşmeyi radikal sol siyaset bağlamında değerlendiren Fenton (2016: 7-21) ise sosyal medyayı, her bir kişinin politik özneliğini kabul ettiği ve bir tür duygulanım veya karşılık siyasetine alan açacağı radikal siyaset tanımlaması için bir fırsat olarak değerlendirir.

Bir başka tartışma konusu ise, sosyal medyanın kamusal alan olup olmadığı meselesidir. Dijitalleşmenin politik katılımı artırıp artırmadığı yönünde bir hüküm vermektense politik katılımın imkânını kamusal alan tartışması üzerinden yürütmenin daha anlamlı olacağını düşünen Polat (2005: 449-52), internetin evrensel olarak erişilebilir olmadığı, parçalı, merkezsiz ve rasyonel uyumdan yoksun olduğu ve son olarak akışkan ve anonim kimliklerden oluşmasından dolayı rasyonel bir uzlaş ortamının mümkün olmadığı için Habermasçı anlamda iyimser bir kamusal alan teşkil etmediğini düşünür. Benzer bir çabayla dijital alanların kamusal alan tartışmasını tartışan Rosales-Morales ve Córdoba-Hernández (2020: 22-23) de dijital alanların Habermas'ın belirlediği temel kamusal alan tanımına uymadığını tespit eder. Natalie Fenton (2016: 82) da Habermasçı kamusal alan yaklaşımını uzlaş siyasetine dayandığı gerekçesiyle eleştirir. Çünkü ona göre, anlaşmazlık olmadan siyaset olmaz (Fenton, 2016: 102). Ayrıca kamusal ve özel alan arasındaki sınırlar bulanıklaştıkça politik olanın anlaşılmasının zorlaştığını çünkü politikaya sabitlenmiş alanların yok olduğunu düşünür (Fenton, 2016: 94). Bu yüzden teknolojiyi ve dijitalleşmeyi, içinde var oldukları iktidar sistemleriyle iç içe düşünmek gerektiğini belirtir (Fenton, 2016: 161). Nicelleştirilmiş benlikle politik katılıma dâhil olan kişinin sosyal ağ sitelerini bir yandan benlik sunumu için kullanırken kendine ait özel alan olarak görmesi diğer yandan kamusal meselelerin tartışıldığı ve politik sonuçların hedeflendiği kamusal alan algılaması aslında meseleyi karmaşıktırır. Sosyal platformlarda vatandaşların, politikacılarla iletişiminin ve profilleriyle iletişim kuran bireylerin politik meselelere katılımının aracısızlaştığını öne süren Robles-Morales ve Córdoba-Hernández (2020: 144), aracısızlaşmanın etkisinin, kamusal tartışmanın hızlanması ve gerekçeli bir detaylandırmanın mümkün olması için yeterli olmadığını belirtirler. Bu bağlamda “retweet” ve “like” ayrıntılı argümantasyonlara imkân tanımadığı için kamusal tartışmalara bir tehdit unsuru olur. Aracısızlaşan dünyada kişinin, kendini optimize etmeye odaklanan bir sayılabilen benlikle baş başa kalmasının potansiyel tehdidi üzerinde dururlar.

Dijitalleşmeyle politik katılımın kişiselleşmesi (Kim ve Hoewe, 2020: 870), mobilizasyon yükünü örgütlerden bireylere kaydırırken kolektif eylemin politik etkinliğini de zayıflatır (Bennett ve Segerberg, 2011: 772-73). Morozov (2009), çevrim içi aktivizmi herhangi bir politik etkisi olmadığı ve yalnızca kişilerin kendini iyi hissetmesini sağladığı için eleştirir ve ona “slactivizm” adını verir. Katılımın kişiselleştirilmesi, bireyleri katılım için harekete geçiren motivasyonun ne olduğu sorusunu doğurur (Bennett ve Segerberg, 2011: 774). Tüfekçi'ye göre (2014: 204), dijital politik katılım

kişiselleştirilmiş doğası gereği ve anında erişimiyle, kendi eylemliliklerini çok önemli gören, güçlenmeyi arzulayan ve bu güçlenmeye değer veren bireyler için uygundur (Theocharis, 2015a:200). Dijitalleşmenin kişiler üzerindeki etkisinde hızı ve anındalığını vurgulayan Robles-Morales ve Córdoba-Hernández (2020: 53-54), bir kişinin Twitter’da yayınladığı ve dijital toplulukla kısaca paylaştığı politik mesajların, politik kaygıları ve talepleri değil, kişinin hayatının anlarını ve geçici ilhamını yansıttığını öne sürer. Bunun da ötesinde aslında söz konusu hızın ve anındalığın, ağa bağlı pratiklerin insanların günlük pratiklerini nasıl değiştirdiği (Boyd ve Ellison, 2007: 224) konusunda önemli işlevi vardır. Örneğin; insanların, her gün belirli bir süre habere erişmek için gazete okuma ya da televizyon seyretme alışkanlıkları değişir. Dijital akıllı cihazlarından kendilerine sunulan eğlenceli ve daha çabuk tatmin edici atıştırmalık haberleri, günün belli bir zamanında değil zamansız bir şekilde takip ederler (Fenton, 2016: 31-32). Dolayısıyla insanlar her an haberle karşılaşabilir ve bu durum dijital ortamlarda hızlı işleyen çalışma yöntemleri ve bu ortamlar sayesinde iletişimin hızının artarak âdeta bir “enformasyon bombasına” dönüşmesi bireyleri “marjinalleştirerek anlamı kaybetmesine” yol açabilir (Mansfield, 2021). Ayrıca insanların geçmişle olan ilişkisini inceleyen Geoffrey C. Bowker (2008: 27-32), geçmişin bilgisinin saklama yöntemlerinin değiştiğini belirtir. Veri tabanlarının önemine değindikten sonra dijital çağda devletlerin geçmişle ilişkisinde geçmişin yeniden işleme kapasitesinin büyüklüğüne vurgu yapar. Saklanan bilgilerin ve sosyal ağlarda gerçekleşen iletişim süreçlerinin analizlerinin nasıl ve ne amaçla yapıldığının bilinmemesi, dijital hakkında kara kutu etkisine sahiptir (Robles-Morales ve Córdoba-Hernández, 2020: 74) ve politik katılıma güveni olumsuz etkiler.

Sonuç

Benliklerin rakamlarla ifade edilebilecek şekilde düzenlenebilir hâle gelmesi, insanların kendi benlikleri üzerinde kolaylıkla düzenleme yapabileceği anlamına gelir. Tarafsız ve kesin olan sayılara duyulan güven ile kişinin benliğini düzenlemesi, yapılacak “en doğru” hareket olarak görülür. Sağlık uygulamalarında kullanılan bu yöntemlerle gelişen nicelleştirilmiş benlik kavramı, çeşitli davranış kalıplarıyla bir “ethos” oluşturarak sosyal ilişkilere de yansır. Fakat arzulanan benliklere ulaşma planları kimi zaman çeşitli yönetim pratiklerinin hedefi hâline gelir. Bu anlamda nicelleştirilmiş benlik, yönetim tekniklerinin aşağıdan yukarı doğru işlediğini gösteren eleştirel bir kavramsallaştırmadır. Veriler hâline gelen benlik bilgilerinin daha önce hiç

olmadığı kadar ekonomik değere ulaşması, nicelleştirilmiş benlik kavramını dikkate almayı ve onun farklı açılardan araştırma konusu olmasını gerektirir. Ayrıca değer üretme süreci, kişinin kendini nicelleştirerek izlemesi ve sayısallaştırmayla çalışan platformlarda benliği sunması üzerine kurulur. Kişinin kendisini “özgürce” düzenlediği profiller üzerinden sunduğu sosyal platformlar, algoritmalar gibi çeşitli sayısallaştırılmış yöntemlerle kişileri çeşitli siyasi menfaatler için daha kolay öngörmeye ve manipüle etmeye yararlar. İnsanların duygularını dürterek onları ekrana bağlamak, kişiyi ekranda tutma misyonuyla çalışan sosyal platformların en basit ve temel yöntemidir. Bu yüzden sosyal platformlar siyasi bilgi edinmek amacıyla kullanılırken insanların kendilerini tahrik eden haberlerle karşılaşma olasılığı yüksektir. Kişiselleştirilmiş haber akışları sayesinde insanlar, dikkatlerini başkaları tarafından kendilerine sunulmuş siyasi gündeme verirlerler. Siyasi haberler aracılığıyla dürtülmeler, kişilerin politik anlamda radikalleşmesine sebep olabilir. Hız ve anıdalık üzerine kurulu sosyal platform mantığı, kişileri dürtmelerle rahatsız ederken rasyonel bir müzakere ortamına zarar verir. Özel ve kamusal alanın sınırlarının belirsizleşmesi ise, kişileri politik olanı belirlemede zor duruma düşürebilir. Böylesi bir ortamda politik katılımın ciddi meseleler üzerinden gerçekleşme ihtimali de zayıflar. Ayrıca bir diğer sorun, bu platformda toplanan verilerin nasıl ve ne amaçla kullanıldığının belirsiz olmasıdır. Dijitalleşme kısa vadede politik katılımı kolaylaştırırsa da uzun vadede geçmişteki örnek olaylarda yaşandığı gibi verilerin algoritmik yöntemlerle işlenip kişilerin manipüle edilmesine yol açma ihtimali, politik katılımın güvenilirliğine zarar verir. Son olarak nicelleştirilmiş benlikle birlikte her türlü sorumluluğu yüklenen kişilerin sosyal platformlarda hızla ve duygusallıkla verilen politik tepkilerden sorumlu tutulma ihtimalinin, halkı kendi menfaatleri doğrultusunda yönlendirmek isteyen politikacıların elini güçlendirdiğini belirtmek gerekir. Bu anlamda sürekli gelişen biyosensörlerle duyguların daha fazla ölçülebilir hâle gelmesi, gelecekte bu tür durumların daha fazla ortaya çıkma ihtimalini artırır.

Kaynakça

- Ajana, B. 2017. Digital Health and the Biopolitics of the Quantified Self. *Digital Health* 3:2055207616689509. doi: 10.1177/2055207616689509.
- Bennett, L., Segerberg, A. (2011). Digital Media and the Personalization of Collective Action. *Information, Communication & Society* 14, 2011, 770-99. doi: 10.1080/1369118X.2011.579141.
- Biniok, P., Ines H. 2016. 21st Century Men and the Digital Amalgamation of Life. 81-108 *İçinde Lifelogging: Digital self-tracking and Lifelogging - between disruptive technology and cultural transformation*, (Eed.) Selke, S. Springer VS.
- Bowker, G. (2008). Structures of Participation in Digital Culture. *Social Science Research Council*.
- Boyd, D., M., Ellison. N. B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, and Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication* 13(1), 2007, 210-30. doi: 10.1111/j.1083-6101.2007.00393.x.
- Campbell, D., E. (2013). Social Networks and Political Participation. *Annual Review of Political Science* 16(1), 2013, 33-48. doi: 10.1146/annurev-polisci-033011-201728.
- Catlaw, T., J., Sandberg, B. (2018). The Quantified Self and the Evolution of Neoliberal Self-Government: An Exploratory Qualitative Study. *Administrative Theory & Praxis* 40(1), 2018, 3-22.
- Coleman, S., Sorensen, L. (Ed). (2023). *Handbook of Digital Politics*. Second Edition. Edward Elgar Publishing.
- "Digital". (t.y.). Cambridge Dictionary. Erişim Adresi <https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/digital>
- "Digitization". (t.y.). Gartner Bilişim Teknolojileri Sözlüğü. Erişim Adresi <https://www.gartner.com/en/information-technology/glossary/digitization>
- Docherty, N. 2020. Facebook's Ideal User: Healthy Habits, Social Capital, and the Politics of Well-Being Online. *Social Media + Society* 6:205630512091560. doi: 10.1177/2056305120915606.
- Dušan, R., Marinkovic, D. 2019. Lifelogging: Digital technologies of the self as the practices of contemporary biopolitics. *Sociologija* 61:535-49. doi: 10.2298/SOC1904535R.
- Elwell, J. S. 2014. The Transmediated Self: Life between the Digital and the Analog. *Convergence* 20(2):233-49. doi: 10.1177/1354856513501423.
- Fenton, N. 2016. *Digital, Political, Radical*. Cambridge Malden, MA.
- Foucault, M. 2021. Bir Özgürlük Pratiği Olarak Kendilik Kaygısı Etiği. Ss. 215-40 *İçinde Özne ve İktidar Seçme Yazılar 2*. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Gabriels, K., Coeckelbergh, M. (2019). 'Technologies of the self and other': how self-tracking technologies also shape the other. *Journal of Information, Communication and Ethics in Society* 17(2), 2019, 119-27. doi: 10.1108/JICES-12-2018-0094.
- Gerhard, U., Hepp, A. (2018). Digital Traces in Context | Appropriating Digital Traces of Self-Quantification: Contextualizing Pragmatic and Enthusiast Self-Trackers. *International Journal of Communication* 12(0), 2018, 18.
- Gertenbach, L., Mönkeberg, S. 2016. Lifelogging and Vital Normalism. Ss. 25-42 *İçinde Lifelogging: Digital self-tracking and Lifelogging- between disruptive technology and cultural transformation*, (Ed) Selke, S. Springer VS.

- Gibson, R., Cantijoch, M. (2013). Conceptualizing and Measuring Participation in the Age of the Internet: Is Online Political Engagement Really Different to Offline?. *The Journal of Politics* 75(3), 2013, 701-16. doi: 10.1017/S0022381613000431.
- Gilman, H. R. Peixoto, T., C. (2019). Digital Participation. Ss. 105-18 İçinde *Handbook of Democratic Innovation and Governance*, (Ed.) Elstub, S., Escobar O. Edward Elgar Publishing.
- Greenfield, D. 2016. Deep Data: Notes on the n of ". Ss. 123-46 İçinde *Quantified: Biosensing Technologies in Everyday Life*, (Ed.) Nafus, D. The MIT Press.
- Heyen, NB. 2020. From Self-Tracking to Self-Expertise: The Production of Self-Related Knowledge by Doing Personal Science. *Public Understanding of Science* (Bristol, England) 29(2). doi: 10.1177/0963662519888757.
- Jethani, S. 2015. Mediating the body: Technology, politics and epistemologies of self.
- Kim, B., Hoewe, J. (2020). Developing contemporary factors of political participation. *The Social Science Journal* 60, 2020, 862-76. doi: 10.1080/03623319.2020.1782641.
- Kristensen, D., Ruckenstein, M. 2018. Co-evolving with self-tracking technologies. *New Media & Society* 20:146144481875565. doi: 10.1177/1461444818755650.
- Lagerkvist, A. 2018. Numerical Being and Non-Being. Ss. 11-34 İçinde *A Networked Self and Birth, Life, Death*, (Ed.) Papacharissi, Z.
- Lasch, C. (1991). *The Culture of Narcissism: American Life in an Age of Diminishing Expectations*. Revised edition. New York: W. W. Norton & Company.
- Lilleker, D., Koc-Michalska, K. (2016). What Drives Political Participation? Motivations and Mobilization in a Digital Age. *Political Communication* 34, 2016, 1-23. doi: 10.1080/10584609.2016.1225235.
- Lupton, D. 2013. Quantifying the Body: Monitoring and Measuring Health in the Age of mHealth Technologies. *Critical Public Health* early view online. doi: 10.1080/09581596.2013.794931.
- Lupton, D. 2016a. *The Quantified Self*. Polity Press.
- Lupton, D. 2016b. You Are Your Data: Self-Tracking Practices and Concepts of Data. Ss. 61-79 İçinde *Lifeloggging: Digital self-tracking and Lifeloggging - between disruptive technology and cultural transformation*, (Ed.) Selke, S. Springer VS.
- Lupton, D. 2018. How Do Data Come to Matter? Living and Becoming with Personal Data. *Big Data & Society* 5(2):2053951718786314. doi: 10.1177/2053951718786314.
- Mansfield, N. (2021). *Özellik: Freud'dan Haraway'e Benlik Kuramları*. İstanbul: Babil Kitap.
- Meißner, S. 2016. Effects of Quantified Self Beyond Self-Optimization". Ss. 235-48 İçinde *Lifeloggging: Digital self-tracking and Lifeloggging - between disruptive technology and cultural transformation*, (Ed.) Selke, S. Springer VS.
- Moore, P., V. (2017). *The Quantified Self in Precarity: Work, Technology and What Counts*. New York: Routledge.
- Morozov, E. 2009. The Brave New World of Slacktivism. *Foreign Policy*. Geliş tarihi 01 Ekim 2024 (<https://foreignpolicy.com/2009/05/19/the-brave-new-world-of-slacktivism/>).
- Morozov, E. 2013. *To Save Everything, Click Here: Technology, Solutionism, and the Urge to Fix Problems That Don't Exist*. London: Allen Lane.

- Nafus, D. 2016. Introduction. Ss. ix-xxxi İçinde *Quantified: Biosensing Technologies in Everyday Life*, (Ed.) Nafus, D. The MIT Press.
- Neff, G., Nafus, D. 2016. *Self-Tracking*. Cambridge, Massachusetts: The MIT Press.
- Nissenbaum, H., Patterson, H. 2016. Biosensing in Context: Health Privacy in a Connected World. Ss. 79-100 İçinde *Quantified: Biosensing Technologies in Everyday Life*, (Ed.) Nafus, D. The MIT Press.
- Ohme, J. 2018. Updating citizenship? The effects of digital media use on citizenship understanding and political participation. *Information Communication and Society* 1903-28. doi: 10.1080/1369118X.2018.1469657.
- Oxlund, B. (2012). Living by numbers the dynamic interplay of asymptomatic conditions and low cost measurement technologies in the cases of two women in the danish provinces. *Suomen Antropologi* 37, 2012, 42-56.
- Pantzar, M., Ruckenstein, M. 2017. Living the metrics: Self-tracking and situated objectivity. *Digital Health* 3:205520761771259. doi: 10.1177/2055207617712590.
- Papacharissi, Z. 2010. Conclusion: A Networked Self. S. 304 İçinde *A Networked Self: Identity, Community, and Culture on Social Network Sites*, (Ed.) Papacharissi, Z. New York: Routledge.
- Papacharissi, Z. 2019. Introduction. Ss. 1-10 İçinde *A networked Self and Birth, Life, Death*, (Ed.) Papacharissi, Z. Routledge.
- Polat, R. (2005). The Internet and Political Participation. *European Journal of Communication- EUR J COMMUN* 20, 2005, 435-59. doi: 10.1177/0267323105058251.
- Reichardt, U. (2018). Self-Observation in the Digital Age: The Quantified Self, Neoliberalism, and the Paradoxes of Contemporary Individualism. *American Studies* 1(63), 2018, 99-117.
- Robles, M., Manuel, J., Córdoba-Hernández, A. M. 2020. Digital Political Participation, Social Networks a: Disintermediation in the Era of Web 2.0.
- Ruckenstein, M., Pantzar, M. 2015. Beyond the Quantified Self: Thematic exploration of a dataistic paradigm. *New Media & Society*. doi: 10.1177/1461444815609081.
- Sanders, R. (2017). Self-Tracking in the Digital Era: Biopower, Patriarchy, and the New Biometric Body Projects. *Body & Society* 23(1), 2017, 36-63. doi: 10.1177/1357034X16660366.
- Schaupp, S. 2016. Measuring the Entrepreneur of Himself. Ss. 249-66 İçinde *Lifelogging: Digital self-tracking and Lifelogging- between disruptive technology and cultural transformation*, (Ed.) Selke, S. Springer VS.
- Schulz, P. 2016. Lifelogging. Ss. 43-59 İçinde *Lifelogging: Digital self-tracking and Lifelogging- between disruptive technology and cultural transformation*, (Ed.) Selke, S. Springer VS.
- Selke, S. 2016. Lifelogging—Disruptive Technology and Cultural Transformation- The Impact of a Societal Phenomenon. Ss. 1-21 İçinde *Lifelogging: Digital self-tracking and Lifelogging- between disruptive technology and cultural transformation*, (Ed.) Selke, S. Springer VS.
- Shah, D., Jaeho C., William E., Kwak, N. (2005). Information and Expression in a Digital Age Modeling Internet Effects on Civic Participation. *Communication Research- COMMUN RES* 32, 2005, 531-65. doi: 10.1177/0093650205279209.
- Sharon, T. (2017). Self-Tracking for Health and the Quantified Self: Re-Articulating Autonomy, Solidarity, and Authenticity in an Age of Personalized Healthcare. *Philosophy & Technology* 30(1), 2017, 93-121. doi: 10.1007/s13347-016-0215-5.

- Sharon, T., Zandbergen, D. (2017). From Data Fetishism to Quantifying Selves: Self-Tracking Practices and the Other Values of Data. *New Media & Society* 19(11), 2017, 1695-1709. doi: 10.1177/1461444816636090.
- Sherman, J. 2016. Data in the Age of Digital Reproduction: Reading the Quantified Self through Walter Benjamin. *İçinde Quantified: Biosensing Technologies in Everyday Life*, (Ed.) Nafus, D. The MIT Press.
- Thaler, R. H., Sunstein, C. R. 2008. *Nudge: Improving Decisions About Health, Wealth and Happiness*. Yale University Press.
- Theocharis, Y. 2015a. Is digitally networked participation a form of political participation? Ss. 189-205 *İçinde Citizenship and Democracy in an Era of Crisis*, (Ed.) Pogunte, T., Roßteutscher, S., Schmitt-Beck, R., Zmerli, S. Routledge.
- Theocharis, Y. 2015b. The Conceptualization of Digitally Networked Participation. *Social Media + Society* 1(2):2056305115610140. doi: 10.1177/2056305115610140.
- Theocharis, Y., Moor J. D., Deth J. W. V. (2021). Digitally Networked Participation and Lifestyle Politics as New Modes of Political Participation. *Policy & Internet* 13(1), 2021, 30-53. doi: 10.1002/poi3.231.
- Tufekci, Z. (2014). The Medium and the Movement: Digital Tools, Social Movement Politics, and the End of the Free Rider Problem. *Policy & Internet* 6, 2014, 202-8. doi: 10.1002/1944-2866.POI362.
- Vaccari, C., Valeriani, A. 2018. Digital Political Talk and Political Participation: Comparing Established and Third Wave Democracies. *Sage Open* 8(2):2158244018784986. doi: 10.1177/2158244018784986.
- Vaccari, C., Valeriani, A. 2021. Outside the Bubble: Social Media and Political Participation in Western Democracies *Social Media and Political Participation in Western Democracies*.
- Valeriani, A., Vaccari, C. (2016). Accidental Exposure to Politics on Social Media as Online Participation Equalizer in Germany, Italy, and the United Kingdom. *New Media & Society* 18(9), 2016, 1857-74. doi: 10.1177/1461444815616223.
- Van Dijk, J. (2018). *Ağ Toplumunu*. 2. Baskı. İstanbul: Epsilon Yayınevi.
- Van Manen, M. (2010). The Pedagogy of Momus Technologies: Facebook, Privacy, and Online Intimacy. *Qualitative Health Research* 20(8), 2010, 1023-32. doi: 10.1177/1049732310364990.
- Verba, S., Norman, H. N, 1987. *Participation in America: Political Democracy and Social Equality*. Chicago, IL: University of Chicago Press.
- Whitson, J., R. (2013). Gaming the Quantified Self. *Surveillance & Society* 11(1/2), 2013, 163-76. doi: 10.24908/ss.v11i1/2.4454.
- Williams, R. 2005. Politics and Self in the Age of Digital (Re)producibility. *Fast Capitalism* 1. doi: 10.32855/fcapital.200501.008.
- Wolf, G. 2016. The Quantified Self: Reverse Engineering. Ss. 67-72 *İçinde Quantified: Biosensing Technologies in Everyday Life*, (Ed.) Nafus, D. The MIT Press.
- Zhao, S., Sherri G., Martin, J. (2008). Identity Construction on Facebook: Digital Empowerment in Anchored Relationships". *Computers in Human Behavior* 24, 2008, 1816-36. doi: 10.1016/j.chb.2008.02.012.